प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की कु. गुणावंती रघुनाथ खोत यांनी " नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या कादंबरी लेखनाचे विशेष " (" उलट चालिला प्रवाहो " व " गांधीरीचे डोळे " या कादंबऱ्यांच्या आधारे अभ्यास) या विषयावरील प्रबंधिकेचे संशोधन कार्य माझ्या मार्गदर्शनाखाली स्वतंत्ररित्या केले असून ते समाधानकारकरित्या पूर्ण केले आहे.

ही प्रबंधिका यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठातील कोणत्याही अन्य परिक्षेसाठी सादर केलेली नाही. सदर प्रबंधिका शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्. फिल्. (मराठी) पदवीसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे. ही प्रबंधिका आधुनिक मराठी वाङ्मय या अभ्यासक्षेत्रात समाविष्ट होते.

कोल्हापूर
दिनांक 20-6-88

डॉ. रवीन्द्र ठाकूर
मार्गदर्शक

प्र ति ज्ञा प त्र

" नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या कादंबरी लेखनाचे विशेष", (' उलट चालिला प्रवाहो " व " गांधीरीचे डोळे " या कादंब-यांच्या आधारे अभ्यास) या विषयावरील सदरची प्रबंधिका मी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम. फिल्. (मराठी) पदवी परीक्षेसाठी लिहिली आहे.

ही प्रबंधिका अथवा तिचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोठेही कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

पडवळवाडी

दिनांक: २८।६।९६.

Gkhot

कु. गुणवंती रघुनाथ खोत

अभ्यासक

ऋ ण नि र्दे श

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्. फिल. (मराठी) या पदवीसाठी माझा " नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या कादंबरी लेखनाचे विशेष ; (" उलट चालिला प्रवाहो" व "गांधारीचे डोळे " या कादंबरीच्या आधारे अभ्यास) हा प्रबंध तयार करीत असताना माझ्या अभ्यासाला दिशा देण्याच्या कामी ज्या व्यक्तीचे सहकार्य मिळाले त्यांची मी अत्यंत ऋणी आहे.

माझे मार्गदर्शक गुरुवर्य प्रा. डॉ. र. ना. ठाकूर यांचे अत्यंत मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. त्यांनी वेळोवेळी केलेल्या सूचना आणि मार्गदर्शनामुळेच हा लघुप्रबंध मी वेळेत पूर्ण करु शकले. त्यांचे आभार मानण्यापेक्षा त्यांच्या ऋणात राहाणे मला फार आवडेल.

मराठी विभागातील डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, प्रा. डॉ. विश्वनाथ शिंदे, प्रा. प्रभाकर पाटील, प्रा. शशिकांत शिंदे, यांचेही मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. तसेच विलिंग्डन कॉलेजमधील प्रा. घाटगे, प्रा. विष्णु वासमकर व प्रा. गायकवाड, प्रा. सौ. छाया पवार, श्री. महेंद्र कदम यांनीही मोलाचे सहकार्य केले त्यांचीही मी खूप आभारी आहे.

माझे आई-वडील, भाऊ-बहिण, दाजी यांच्या आशीर्वादाच्या बळावर मला हे काम करणे सोपे झाले. प्रबंधाच्या पूर्ततेपर्यंत माझ्या आई-वडिलांनी कायम प्रोत्साहन दिले व मदतीचा हात पुढे केला. त्यांचे हे अमूल्य ऋण मी तसेच ठेवू इच्छिते. तसेच सोनू, दिदीने मानसिक स्वास्थ दिल्यामुळे मी प्रबंधाचे काम पूर्ण करु शकले.

डॉ. बाळासाहेब खर्डेकर ग्रंथालय, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर नगरवाचनालय सांगली, या ग्रंथालयातील अधिकारी वर्ग व सेवक वर्ग यांच्या सहकार्याबद्दल हार्दिक आभार.

कु. गुणवंती रघुनाथ खोत

प्रस्तावना

" नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या कादंबरी लेखनाचे विशेष " (" उलट चालिला प्रवाहो " व " गांधारीचे डोळे " या कादंब-यांच्या आधारे अभ्यास) मांडताना प्रथम कादंबरीचा तात्त्विक विचार केलेला आहे.

" मराठी कादंबरीची पूर्वपीठिका " या प्रकरणात कादंबरीच्या स्वरूपाविषयी विचार करताना निरनिराळ्या समीक्षकांनी कादंबरीच्या केलेल्या व्याख्यांचा अभ्यास केला. त्यानंतर मराठी कादंबरी वाङ्मयाचे स्वरूप व ग्रामीण कादंबरीचा उदय कसा झाला या विचारावर प्रकाश टाकला आहे.

दुस-या प्रकरणामध्ये नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या 'उलट चालिला प्रवाहो' या कादंबरीचा कथानक, व्यक्तिरेखा, समाजजीवनाचे चित्रण, दलित व सवर्ण संघर्ष या दृष्टीकोनातून अभ्यास केला आहे.

तसेच तिस-या प्रकरणामध्ये नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या 'गांधारीचे डोळे' या कादंबरीचा कथानक, व्यक्तिरेखा, समाजजीवनाचे चित्रण, दलित व सवर्ण संघर्ष या दृष्टीकोनातून अभ्यास केला आहे.
या दोन्ही कादंब-यामध्ये ग्रामीण समाजातील राजकारण कोणत्या थराला गेले आहे, त्यात कसा भ्रष्टाचार शिरला आहे याचे चित्रण केले आहे.

चौथ्या प्रकरणामध्ये झालेल्या अभ्यासाचा थोडक्यात आढावा घेतलेला आहे. प्रबंधिकेच्या शेवटी संदर्भ सूची दिली आहे.

अ नु क्र म णि का

पृष्ठ क्रमांक

प्रकरण पहिले :

मराठी कादंबरीची पूर्वपीठिका — १ ते २२

प्रकरण दुसरे :

" उलट चालिला प्रवाहो " या कादंबरीचे स्वरूप आणि मूल्यमापन. — 23 ते ५९

प्रकरण तिसरे :

" गांधारीचे डोळे " या कादंबरीचे स्वरूप आणि मूल्यमापन. — ६० ते ९६

प्रकरण चौथे :

उपसंहार — ९७ ते १०९

संदर्भ ग्रंथ सूची — ११० ते ११२